

НАЗВА ДИСЦИПЛІНИ: ЛІТЕРАТУРА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНИХ СТУДІЙ

1. Нормативні навчальні дисципліни та практика.

1.1. Нормативні навчальні дисципліни

ВИКЛАДАЧ: Пронкевич Олександр Вікторович, доктор філологічних наук, професор.

E-mail: o.pronkevych@ukma.edu.ua

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 4 кредити ECTS

Заняття в аудиторії: 42 год (14 лекційних і 7 практичних занять по 2 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 78 год.

Форма підсумкового оцінювання: екзамен.

АНОТАЦІЯ

Курс спрямований на те, щоб познайомити студентів із розумінням літератури як сукупності культурних практик, які розглядаються з погляду методології, що пропонують «Культурні студії», впливового напрямку сучасної гуманітаристики. Центральною проблемою курсу є критичний розгляд літературної теорії, історії літератури, а також інтерпретації літературних творів з погляду семіотики влади. Окрема увага приділяється таким темам, як 1) філософські основи літературознавчої методології культурних студій, 2) засоби конструювання ідентичностей (національних, гендерних, соціальних, професійних, класових тощо) засобами літератури і 3) література в інтермедіальному вимірі (література і кіно), 4) література і культурні індустрії (література і кітч).

МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ:

Мета курсу – розвинути вміння студентів створювати власні полікритичні підходи до розгляду літературних явищ, базуючись на методології «Культурних студій», і відпрацювати їх на практиці під час лекцій і семінарських занять. Для досягнення зазначеної мети перед викладачем і студентами висувуються такі завдання: 1) розвиток навичок комбінування різноманітних літературознавчих методів під час застосування методики уважного читання літературних творів; 2) формування здібностей критичного оцінювання положень теорії літератури, фактів історії літератури, результатів інших досліджень професійних літературознавців-україністів, а також власних літературознавчих практик; 3) стимулювання креативних форм дослідницької роботи, як індивідуальної, так і командної; 4) формування навичок презентації результатів досліджень шляхом написання наукових розвідок і ведення наукових дискусій.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ І ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

Результати навчання	Методи викладання і навчання	Форми оцінювання
ЗК-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Завдання, спрямовані на спонтанне усне висловлювання. Написання дослідницької роботи	Поточний контроль, екзамен
ЗК-2 Здатність бути критичним і самокритичним.	Організація дискусій з приводу прочитаних теоретичних праць, досліджень науковців, власних дослідницьких моделей студентів	Поточний контроль, екзамен
ЗК-3 Здатність до пошуку,	Виконання творчих науково-	Поточний контроль,

опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	екзамен
ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	Виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-5 Здатність працювати в команді та автономно.	Виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Дискусії на лекціях, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Дискусії на лекціях, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-10 Здатність спілкуватися з представниками академічної спільноти та інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	Запрошення на лекції та семінарські заняття науковців, письменників, митців	Поточний контроль
ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні.	Виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	Виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен
ЗК-13 Здатність до активного пізнавального пошуку та навчання протягом усього життя, що передбачає вміння сприймати нові знання та інтегрувати їх із уже наявними.	Дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проекту	Поточний контроль, екзамен



<p>ФК-1 Здатність вільно орієнтуватися в школах і напрямках літературознавства від Античності до сьогодення.</p>	<p>Організація самостійної роботи студентів: читання студентами наукової літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ФК-2 Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційні процеси в розвитку українського і світового літературознавства.</p>	<p>Організація самостійної роботи студентів: читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ФК-3 Здатність критично і творчо переосмислювати досягнення світової філософсько-естетичної думки.</p>	<p>Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ФК-4 Володіння сучасними методологіями літературознавчого дослідження, вміння робити вибір на користь найбільш релевантного щодо даного предмету дослідження.</p>	<p>Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ФК-6 Здатність застосовувати поглиблені знання з теорії літератури, компаративістики, історії української та світової літератур для розв'язання професійних завдань, зокрема досліджень художніх феноменів різного рівня, аналізу будь-якого літературного явища в зональному, європейському чи світовому контексті.</p>	<p>Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ФК-7 Здатність вільно послуговуватися літературознавчим термінологічним апаратом.</p>	<p>Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>

	застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту	
ФК-9 Вільне оперування історико-літературним матеріалом і фактами сучасного письменства усіх рівнів; уміння із належною докладністю описати окремих художній феномен, творчість окремого письменника, напрям, течію, епоху в їхніх ідейно-естетичних домінантах. Розуміння суті естетичних феноменів.	Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту	Поточний контроль, екзамен
ФК-10 Усвідомлення природи і сутності національних традицій у галузі літератури та мистецтва, знання історії України та специфіки її розвитку, вміння обстоювати її національно-культурну самобутність. Вміння вирізняти типове й окреме, загальносвітове, європейське й специфічно національне у розвиткові письменства.	Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту	Поточний контроль, екзамен
ФК-11 Володіння сучасними методами отримання науково-бібліографічної інформації, навичками бібліографічного й архівного пошуку.	Самостійне читання студентами наукової літератури, творів художньої літератури, обговорення прочитаного і застосування знань для розробки студентами полікритичних методик уважного читання, дискусії під час лекцій, виконання творчих науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту	Поточний контроль, екзамен
ФК-13 Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) у	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час	Поточний контроль, екзамен

галузі літературознавства, й, зокрема, представляючи здобутки українського літературознавства на міжнародному рівні.	семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	
ПРН-1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати й утілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	Поточний контроль, екзамен
ПРН-2 Упевнено володіти українською, англійською та бажано ще однією європейською мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійної й наукової комунікації; презентувати результати досліджень українською та іноземними мовами.	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	Поточний контроль, екзамен
ПРН-3 Застосовувати сучасні методики й технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості літературознавчого дослідження.	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	Поточний контроль, екзамен
ПРН-4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	Поточний контроль, екзамен
ПРН-5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	Формування творчих дослідницьких груп з метою розв'язання творчих завдань під час виконання проєктів	Поточний контроль, екзамен
ПРН-7 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства в контексті світової та української філософсько-естетичної думки.	Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами	Поточний контроль, екзамен

<p>ПРН-8 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературознавства.</p>	<p>Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-10 Здійснювати науковий аналіз літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на підставі самостійно опрацьованих даних.</p>	<p>Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-11 Дотримуватися правил академічної доброчесності.</p>	<p>Роз'яснювальна робота, формування завдань таким чином, що унеможливають порушень правил академічної доброчесності, постійна перевірка робіт на плагіат та інші форми академічної недоброчесності</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-12 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних літературознавчих явищ і проблем як фахівцем, так і широкому загалу.</p>	<p>Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-14 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу.</p>	<p>Дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-15 Оперативно засвоювати нові теорії, концепції, прогресивні методики дослідження, що народжуються як у галузі літературознавства, так і на межі різних гуманітарних наук.</p>	<p>Самостійне читання студентами нових теоретико-літературних робіт, історико-літературних розвідок, новинок літератур, дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>



<p>ПРН-16 Використовувати спеціалізовані концептуальні літературознавчі знання для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p>	<p>Самостійне читання студентами нових теоретико-літературних робіт, історико-літературних розвідок, новинок літератур, дискусії під час лекцій, пред'явлення результатів науково-дослідних завдань, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-17 Планувати, організувати, здійснювати й презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в галузі літературознавства.</p>	<p>Розробка науково-дослідних проєктів, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>
<p>ПРН-18 Презентувати українською та іноземною мовою результати свого дослідження літературознавчій спільноті у наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.</p>	<p>Розробка науково-дослідних проєктів, результати яких оприлюднюються під час семінарських занять і фінального проєкту, обговорення цих результатів з колегами, написання академічної статті (розвідки)</p>	<p>Поточний контроль, екзамен</p>

ЗМІСТ КУРСУ

Вступне слово

Курс розрахований на студентів-філологів другого року навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Протягом попередніх років студенти вже прослухали широкий набір теоретичних та історико-літературних курсів і мають ґрунтовні знання та добре сформовані загальні, фахові й практичні компетенції. Щоб не повторювати вже вивчене, з програми курсу вилучено теми, які були освоєні раніше. Зокрема, це стосується «гендерних студій», які в цьому курсі лише згадуються. Натомість, увагу приділено темам, які є відносно новими в українських літературних студіях. Це «Національна ідентичність і травма», «Література як своєрідна форма збереження культурної пам'яті», «Меланхолійний та ностальгійний дискурси в літературі», «Взаємодія літератури з різними формами аудіовізуальних мистецтв під час конструювання моделей національної ідентичності», «Література і масова культура», «Література і культурні індустрії». На цьому етапі філологічної підготовки найважливішим є стимулювати креативне і критичне застосування студентами літературознавчих методологій із метою здійснення самостійних досліджень, результати яких мають бути представлені на високому професійному рівні (як усно, так і письмово). Виходячи з цієї установки, курс побудовано у вигляді комплексу лекційно-семінарських занять, які передбачають максимальне стимулювання самостійної роботи студентів та їхньої наукової креативності. Принципово важливим є розумне планування самостійної роботи, яке привчає студентів до систематичного читання першоджерел філософії, літературної теорії, історико-літературних досліджень, літературних творів, освоєння творів інших мистецтв, аудіо-візуальних продуктів тощо, які пов'язані з літературою. Студенти мають прочитати філософські та наукові першоджерела (див. списки літератури) і бути готовими до обговорення прочитаного під час лекцій і семінарських занять. Формування навичок критичного мислення відбувається за рахунок активного використання дискусій евристичного типу, під час яких педагог допомагає студентами знайти шляхи покращення наукових розробок здійснених

студентами. Надзвичайно важливим також є активне використання сучасних засобів комунікації та технологій, які дають змогу пред'являти результати розвідок в інтерактивній формі.

Тематичний план

№ з/п	Теми лекцій	Кількість годин
І триместр		
Лекція 1.	Визначення культурних студій. Історія виникнення. Філологічні дослідження як частина культурних студій	2 год.
Лекція 2.	Неомарксизм і літературні студії. Культурні студії як частина постструктуралістсько-постмодерністського комплексу літературознавчих методологій.	2 год.
Лекція 3.	Конструювання ідентичностей засобами літератури: національний, гендерний, соціальний виміри.	2 год.
Лекція 4.	Національна ідентичність і література. Війни канонів. Феноменологія пейзажів. Література як конструктор громадянської релігії.	2 год.
Лекція 5.	Культурна пам'ять як проблема літературознавчих студій.	2 год.
Лекція 6.	Теорія травми і літературознавчі студії	2 год.
Лекція 7.	Ностальгія, меланхолія і національна ідентичність.	2 год.
Лекція 8	Імагологічний вимір літературних студій.	2 год.
Лекція 9	Література з погляду інтермедіальності.	2 год.
Лекція 10	Література і кінематограф: шляхи взаємодії.	2 год.
Лекція 11	Теорії кіноадаптації літературних творів. Схема компаративного аналізу літературного твору і кіноадаптації.	2 год.
Лекція 12	Література і мультиплікація.	2 год.
Лекція 13	Література і реклама.	2 год.
Лекція 14	Література і кітч.	2 год.





№ з/п	Теми семінарських занять	Кількість годин
І триместр		
Семінарське 1.	<p style="text-align: center;">Тема:</p> <p>Сучасний український літературний процес в термінах неомарксизму (Т.Адорно, М.Горкгаймер, В.Беньямін, А.Грамші, Г. Дебор)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культурна індустрія. 2. Мистецький твір в добу механічної відтворюваності. 3. Принцип гегемонії. 4. Суспільство вистави. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>During, Simon</i> (ed.), <i>The Cultural Studies Reader</i>, Second Edition, London-New York: Routledge, 1999. – Part One. Chapters 2 – 7. 2. <i>Беньямін, Вальтер</i>, <i>Вибране</i>, Львів: Літопис, 2002 3. <i>Грамші, Антоніо</i>, <i>В'язничні зошити</i>. Вибрані записи, друге видання, Київ: Вперед, 2017 4. <i>Дебор, Гі</i>, <i>Суспільство спектаклю</i>, https://ru.theanarchistlibrary.org/library/gi-debor-obschestvo-spektaklya.pdf 	2 год.
Семінарське 2.	<p style="text-align: center;">Тема:</p> <p>Постколоніальний напрям в українських літературних студіях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орієнталізм. Культура і імперіалізм: Е. Саїд. 2. Постколоніалізм, марксизм, деконструкція і фемінізм: Г. Співак 3. Нація-нарація: Г.Бгабха 4. Постколоніальна критика літературних канонів. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>During, Simon</i> (ed.), <i>The Cultural Studies Reader</i>, Second Edition, London-New York: Routledge, 1999. – Part Three. – Chapters 13 – 16. 2. <i>Саїд, Едвард В.</i>, <i>Орієнталізм</i>, Київ: Основи, 2001. http://edward-said.narod.ru/orientalism.htm 3. <i>Саїд, Едвард</i>, <i>Культура й імперіалізм</i>, Київ: Критика, 2007. http://edward-said.narod.ru/culture.htm 4. <i>Співак, Гаятрі Чакраворті</i>, <i>В інших світах</i>. Есеї з питань культурної політики, Київ: Вид. дім «Всесвіт», 2006. 5. <i>Гундорова, Тамара, Матусяк, Агнешка</i> (ред.), <i>Постколоніалізм. Генерації. Культура</i>. Київ : Лаурис, 2014. 	2 год.
Семінарське 3.	<p style="text-align: center;">Тема:</p> <p>Мультикультуралістське прочитання сучасного українського літературного процесу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мультикультуралізм як світоглядна модель і літературознавча практика. 2. Мультикультуралізм за умов повернення націоналізмів (за Ф. Фукуямою). 3. Мультикультуралізм і сучасна українська література. 	2 год.



	<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>During, Simon</i> (ed.), <i>The Cultural Studies Reader</i>, Second Edition, London-New York: Routledge, 1999. – Part Four. – Chapters 17 – 19. 2. <i>Висоцька Наталія. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ — початку ХХІ ст. у контексті культурного плюралізму</i>, Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. 3. <i>Жижек, Славой, Мультикультуралізм, або логіка культури мультинаціонального капіталізму</i> https://provid.org/zizek/multykulturalizm-abo-logika-kultury-multynatsionalnogo-kapitalizmu-slavoj-zhyzhkek/ 4. <i>Фукуяма, Френсіс, Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості</i>, Київ: Наш формат, 2020. 5. <i>Rewakowicz, Maria G, Ukraine’s Quest for Identity Embracing Cultural Hybridity in Literary Imagination, 1991–2011</i>, Lanham, Boulder, New York, London: LEXINGTON BOOKS, 2018. 	
<p>Семинарське 4.</p>	<p style="text-align: center;">Тема:</p> <p>Наративні моделі національної ідентичності. Пам'ять і травма, ностальгія, меланхолія в українській модерній і постмодерній літературі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нації як уявлені спільноти (за Б. Андерсоном). 2. Репрезентації форм пам'яті в українській літературі минулого і сьогодення 3. Українські літературні студії з погляду теорії травми 4. Меланхолія і ностальгія як рушії етнонаціональної міфології. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Айсманн, Аляйда, Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті</i>, Київ: Ніка-центр, 2012. 2. <i>Бойм, Светлана, Будущее ностальгии</i>, Москва: Новое литературное обозрение, 2016. 3. <i>Гундорова, Тамара, Femina melancholica. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської</i>, Київ: Критика, 2002. 4. <i>Гундорова, Тамара, Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї</i>, Київ: Грані-Т, 2013. 5. <i>Карут, Кеті, Почути травму</i>, Київ: Дух і літера, 2017. 6. <i>Пронкевич, Олександр, Нація-нарація в іспанській літературі доби модернізму</i>, Київ, Педагогічна преса, 2007. 7. <i>Erll, Astrid, Nünning, Ansgar</i> (eds), <i>Cultural Memory Studies. An International and Interdisciplinary Handbook in collaboration with Sara B. Young</i>, Berlin– New York: Walter de Gruyter, 2008. 	<p>2 год.</p>

Семінарське 5.	<p style="text-align: center;">Тема: Національна ідентичність в кіно і літературі. Порівняльний аналіз художнього твору і кіноадаптації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розмаїття підходів до розуміння явища кіноадаптації. 2. Імагологічний підхід до вивчення взаємодії літератури і кіно. 3. Стереотипні образи українства в кіно та літературі, їхні репрезентації в кіноадаптаціях української класики. 4. Мультиплікаційні кіноадаптації української класики. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Будний Василь, Ільницький Микола, Порівняльне літературознавство: підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 2. Дубініна, Олена, Екранізація літературного твору як предмет літературного дослідження, Слово і час, № 2, 2016, С.40–53. 3. Пронкевич, Олександр (ред.), Онтологія літератури в сучасних комунікативних умовах : монографія, Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 155 – 191; С. 215 – 272. 4. CARTMELL, DEBORAH, A Companion to Literature, Film, and Adaptation, Chichester: Blackwell Publishing Ltd, 2012. 5. Stam, Robert, Literature Through Film Realism, Magic, and the Art of Adaptation, Wiley: Blackwell, 2004. <p>Приклади аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Портнов, Андрій. Україна в радянському кіно. Частина 1. https://www.youtube.com/watch?v=lhzyKtRwkjk 2. Портнов, Андрій. Україна в радянському кіно. Частина 2. https://www.youtube.com/watch?v=NbDhK0mI4SE 3. Шевчук, Юрій. УКРАЇНЦІ В СОВЕТСЬКОМУ КІНЕМАТОГРАФІ ПРО ДРУГУ СВІТОВУ ВІЙНУ. https://www.youtube.com/watch?v=XZqC0X1b8k 	2 год.
Семінарське 6.	<p style="text-align: center;">Тема: Образ українського письменника в аудіовізуальних мистецтвах, рекламі, культурних індустріях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська література і реклама. 2. Українська література і популярні аудіовізуальні мистецтва. 3. Українська література і кітч. 4. Українська література і сучасна інформаційна цивілізація. <p>Література:</p>	2 год.



	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>During, Simon</i> (ed.), <i>The Cultural Studies Reader</i>, Second Edition, London-New York: Routledge, 1999. – Part Seven. – Chapters 22 – 25; Part Eleven. – Chapters 36 – 39. 2. <i>Гундорова, Тамара</i>, <i>Кітч і література. Травестії</i>, Київ: Факт, 2008 3. <i>Пронкевич, Олександр</i> (ред.), <i>Онтологія літератури в сучасних комунікативних умовах : монографія</i>, Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 37–88. 4. <i>Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії</i>, випуск 10 (2010) – спеціальний випуск, присвячений кітчу і літературі, кітчу і культурі. 	
Семінарське 7.	<p style="text-align: center;">Фінальний творчий проєкт:</p> <p>застування методології культурних студій для покращення дипломних досліджень, над якими працюють студенти</p> <p>Студенти самостійно вибирають тему презентації, створюють власну комплексну методологію, а також формують власний список першоджерел</p>	2 год.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань відбувається під час проведення лекцій і семінарських занять і має на меті перевірити рівень засвоєння студентами тем навчальної програми, а також вміння творчо і критично використовувати методологічні підходи для виконання завдань, передбачених у відповідному розділі цієї програми. Поточний контроль з дисципліни «Література в контексті культурних студій» здійснюється у вигляді 1) дискусій з приводу прочитаного, 2) пред’явлення результатів власних дослідницьких проєктів у вигляді РРТ презентацій, які відображають вміння студентів творчо застосовувати ідеї, викладені у філософських і літературознавчих першоджерелах, наукових статей, монографій, дискусії до вивчення явищ української літератури, 3) написанні однієї дослідницької роботи з тематики магістерського дослідження з обов’язковим застосуванням методології «культурних студій». Поточний контроль передбачає оцінювання кожного виду робіт, зазначених в «Умовах визначення навчального рейтингу», та відбувається згідно з чітко визначеними критеріями (див. наступний розділ).

Підсумковий контроль з дисципліни передбачає екзамен у кінці осіннього семестру. Екзамен відбувається у вигляді письмової роботи (есе), який студенти пишуть протягом 80 хвилин на теми, які оголошуються викладачем безпосередньо перед екзаменом відповідно до списку питань, поданих нижче.



ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Культурні студії як окрема академічна дисципліна: мета, історія.
2. Концептосфера культурних студій, предмети, об'єкти теми досліджень
3. Культурні студії як методологічна основа літературознавства.
4. Компаративні культурні студії і літературознавча компаративістика.
5. Критика масової культури (літератури) Т. Адорно і М.Горкгаймером. Література як культурна індустрія.
6. Принцип гегемонії А. Грамші та його застосування в літературознавчих студіях.
7. В. Бен'ямін та його значення у формуванні культурних студій. Значення ідей науковця для літературознавчих студій.
8. Суспільство вистави Г. Дебора: літературознавчий вимір.
9. Діалогізм і поліфонізм М. Бахтіна - засадничі принципи культурних студій.
10. Постструктуралістсько-постмодерністський комплекс літературознавчих методологій та його зв'язок з методологією культурних студій.
11. Різні моделі конструювання ідентичностей засобами культури.
12. Національна ідентичність і національна література.
13. Етно-національна міфологія і література: «націоналізація» художнього простору і пантеон літературних героїв.
14. Канон як засіб конструювання національної ідентичності.
15. Принцип архетипного зору і репрезентація національної ідентичності в літературі.
16. Аналіз однієї з розвідок українських літературознавців, які вивчають репрезентації національної ідентичності в літературі (за вибором студента).
17. Концептосфера і методологія постколоніальних літературознавчих студій.
18. Українська рецепція ідей Е. Саїда.
19. Марксизм, фемінізм і деконструкція (Г. Співак).
20. Нація-нарація: Г.Бгабха



21. Постколоніальна критика літературних канонів.
22. Критично-аналітичний розгляд однієї з розвідок українських науковців, які використовують підхід постколоніальної критики (за вибором студента).
23. Концептосфера і методологія мультикультуралістського літературознавства.
24. Мультикультуралізм в літературознавстві/ літературі США (за Н.Висоцькою).
25. Мультикультуралізм, ідентичність, гідність і націоналізм за Ф. Фукуямою.
26. Мультикультуралістське канонотворення в сучасній українській літературі (аналіз однієї наукової праці за вибором студента).
27. Ідентичність і ресентимент в літературі.
28. Меланхолія як чинник творення ідентичності засобами культури. Репрезентація меланхолії в літературних творах.
29. Меланхолія і творення національної літератури.
30. Меланхолійна тематика в українських літературознавчих студіях і літературних текстах (за вибором студента).
31. Ностальгійний дискурс і конструювання ідентичності засобами культури.
32. Ностальгія і національна ідентичність в літературі.
33. Критика стратегій поширення «ностальгії за радянським» в масовій літературі (культури) сучасної Росії як засобу просування неоімперської свідомості в Україні (один текст за вибором студента).
34. Теорія поколінь і дослідження репрезентації ностальгії в літературі сучасної (культури) сучасної України.
35. Історія, проблематика і напрями дослідження культурної пам'яті.
36. Література як специфічний спосіб пригадування (порівняння з іншими формами пригадування минулого).
37. Репрезентація «місць пам'яті» в літературі.
38. Інтертекстуальність як пам'ять літератури.
39. Літературний канон як форма конструювання і збереження культурної пам'яті.
40. Жанри «писання про життя» як форми фіксації культурної пам'яті.
41. Стратегії репрезентації пам'яті/амнезії в українській літературі (на прикладі одного твору за вибором студента)
42. Теорія травми як частина літературознавчих студій: фрейдистські та постфрейдистські підходи.
43. Травма і меланхолія як складовий елемент стратегій творення ідентичностей засобами літератури (на прикладі одного твору за вибором студента).
44. Літературна імагологія: предмет, об'єкт, концептосфера.
45. Національний образ і стереотип в літературі та літературознавстві.
46. Схема імагологічного аналізу літературного твору (на прикладі одного твору за вибором студента).
47. Література в контексті інтермедіальності (специфіка культурних студій).
48. Розмаїття підходів до вивчення взаємодії літератури і кінематографу.
49. Різні варіанти розуміння процесу кіноадаптації літературного твору.
50. Кіноадаптація літературних творів з погляду імагології.
51. Схема компаративного аналізу літературного твору і кіноадаптації (на прикладі одного твору за вибором студента).
52. Кінематографічні образи українських письменників (один фільм за вибором студента).
53. Українська література в кіно і на телебаченні (один фільм за вибором студента).



54. Мультиплікація і українська література (один фільм за вибором студента).
55. Альтернативні форми існування літературних творів (комікси, графічні романи, фанфіки та ін.) (один твір за вибором студента).
56. Літературна образність в соціальній і комерційній рекламі (на прикладах, відібраних студентом).
57. Літературна образність в рекламі як засіб формування національної ідентичності (на прикладах, відібраних студентом).
58. Кітч і література: «вічні літературні образи» (на прикладах, відібраних студентом).
59. Кітч і українська література (на прикладах, відібраних студентом).
60. Індустрія виробництва сучасного літературного продукту в Україні: фестивалі, ярмарки, веб-сайти, літературні школи тощо (на прикладах, відібраних студентом).

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Види робіт	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Семінарські заняття – РРТ презентації	7	3	21
Самостійна робота (дискусії)	14	2	28
Творча письмова робота	1	11	11
Іспит	1	40	40
Разом			100

ВИМОГИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності студента за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт	Критерії оцінювання
Робота на семінарському занятті	2-3	Студент готує презентацію з однієї з тем семінарського заняття, застосовуючи літературознавчі теорії, які вивчаються і обговорюються на лекційних заняттях під час дискусій. Студент відповідає на запитання колег і бере участь у дискусії на семінарському занятті
	1	Студент не підготував презентацію, але бере активну участь у дискусії.
	0	Пасивна участь у семінарі.
Самостійна робота	2	Студент прочитав філософські, теоретико-літературні, історико-літературні твори, запропоновані викладачем перед лекцією. Студент бере активну участь у дискусії. Виступи є професійними, чіткими, короткими.
	1	Студент неповністю прочитав філософські, теоретико-літературні, історико-літературні твори, запропоновані викладачем перед лекцією. Студент бере не дуже активну участь у дискусії. Виступи є недостатньо професійними, чіткими, час виступу не контролюється.
	0	Студент не прочитав філософські, теоретико-літературні, історико-літературні твори, запропоновані викладачем перед лекцією, і не може брати участь у дискусії.
Творча письмова робота	10-11	Розмір творчої роботи: 10 сторінок А4, Times New Roman, шрифт 12, міжрядковий інтервал 1.5. Тематика магістерського дослідницького проекту. Стиль оформлення бібліографії MLA. Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє творчий підхід, знання норм українського академічного мовлення, виклад є логічним, точним. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	7-9	Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє творчий підхід, знання норм українського академічного мовлення, виклад є логічним, точним, однак є невеликі хиби, зокрема, у тексті порушено деякі норми цитування та оформлення бібліографії, композиційна структура кінцевого продукту має хиби, методологія викликає певні заперечення, є стилістичні вади.
	1-6	Роботу виконано і подано вчасно. Автор демонструє достатню обізнаність із матеріалом, однак у роботі не дотримано всіх вимог, є значна кількість мовних помилок різного характеру, бракує логічності викладу, бракує творчого підходу, не обґрунтовано новизну.
	0	Завдання не виконане у визначений термін або містить плагіат.
Іспит	35-40	Студент демонструє вміння вільно і критично мислити, вміє синтезувати знання і запропонувати оригінальний підхід. Виклад логічний, насичений посиланнями на концептосферу «культурних студій», стиль викладу відповідає вимогам

		академічного письма.
	28-34	Студент демонструє вміння синтезувати знання і мислити оригінально, проте викладу дещо бракує логічності та аргументованості, бракує критичного ставлення до питань літературознавчих методологій «культурних студій», виклад демонструє знайомство з концептосферою «культурних студій», але відчувається обмеженість у володінні цим ресурсом, стиль викладу загалом відповідає вимогам академічного письма, але спостерігаються деякі неістотні хиби.
	22-27	Робота носить здебільшого компілятивний характер, хоча оригінальність також присутня. Навички творчого і критичного мислення розвинені недостатньо. Виклад логічний, але бракує переконливості, стиль викладу загалом відповідає вимогам академічного письма, але спостерігаються серйозні хиби
	1-21	Робота має компілятивний характер, бракує оригінальності, творчого і критичного ставлення до матеріалу курсу, серйозні порушення логіки, невідповідність нормам академічного письма.

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну шкалу та шкалу ECTS

За шкалою Університету	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
91 – 100	Відмінно	Зараховано	A (відмінно)
81 – 90	Добре		B (дуже добре)
71 – 80			C (добре)
66 – 70			D (задовільно)
60 – 65	E (достатньо)		
30 – 59	Незадовільно	Не зараховано	FX (незадовільно – з можливістю повторного складання)
1 – 29			F (неприйнятно – з обов'язковим повторним курсом)



Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до екзамену) складає 30 балів. **У разі отримання оцінки «неприйнятно»** (нижче 29 балів) студент зобов'язаний повторно вивчити дисципліну. У разі отримання оцінки «незадовільно» студент має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії студент може обрати повторне вивчення дисципліни.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Положення про Академічну доброчесність здобувачів освіти у НаУКМА» (затверджене наказом № 112 від 07.03.2018 року)

https://www.ukma.edu.ua/index.php/about-us/sogodennya/dokumenty-naukma/cat_view/1-dokumenty-naukma/12-normatyvna-baza-naukma/6-systema-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/71-normatyvni-dokumenty

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. *Айсманн, Аляйда*, Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті, Київ: Ніка-центр, 2012.
2. *Бойм, Светлана*, Будущее ностальгии, Москва: Новое литературное обозрение, 2016.
3. *Будний Василь, Гльницький Микола*, Порівняльне літературознавство: підручник. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008.
4. *Висоцька Наталія. О.* Єдність множинного. Американська література кінця ХХ — початку ХХІ ст. у контексті культурного плюралізму, Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010.
5. *Гундорова, Тамара*, *Femina melancholica*. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської, Київ: Критика, 2002.
6. *Гундорова, Тамара*, Кітч і література. Травестії, Київ: Факт, 2008.
7. *Дубініна, Олена*, Екранізація літературного твору як предмет літературного дослідження, Слово і час, № 2, 2016, С.40–53.
8. *Зубрицька, Марія* (ред.), Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст., Львів: Літопис, 1996,
9. *Карут, Кеті*, Почути травму, Київ: Дух і літера, 2017.
10. *Пронкевич, Олександр*, Нація-нарація в іспанській літературі доби модернізму, Київ, Педагогічна преса, 2007.
11. *Пронкевич, Олександр* (ред.), Онтологія літератури в сучасних комунікативних умовах : монографія, Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016.
12. *Просалова, Віра*, Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури. Монографія, Донецьк: ДонНУ, 2014.
13. *CARTMELL, DEBORAH*, A Companion to Literature, Film, and Adaptation, Chichester: Blackwell Publishing Ltd, 2012.
14. *During, Simon* (ed.), The Cultural Studies Reader, Second Edition, London-New York: Routledge, 1999.
15. *Erll, Astrid, Nünning, Ansgar* (eds), Cultural Memory Studies. An International and Interdisciplinary Handbook in collaboration with Sara B. Young, Berlin– New York: Walter de Gruyter, 2008

Додаткова література

1. *АНДЕРСОН, Бенедикт, УЯВЛЕНІ СПІЛЬНОТИ*. Міркування щодо походження й поширення націоналізму, Київ: Критика, 2001, <http://litopys.org.ua/anders/and.htm>
2. Башляр, Гастон, Избранное: Поэтика пространства, Москва, «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004.
3. *Беньямін, Вальтер*, Вибране, Львів: Літопис, 2002
https://shron1.chtyvo.org.ua/Benjamin_Walter/Vybrane_zbirka.pdf?
4. Будний, Василь, «РОЗГАДКА ЧАРІВ ЦІРЦЕЇ: НАЦІОНАЛЬНІ ОБРАЗИ ТА СТЕРЕОТИПИ В ОСВІТЛЕННІ ЛІТЕРАТУРНОЇ ЕТНОІМАГОЛОГІЇ», Слово і час, № 3, 2007, С. 52–63.
5. *Грамші, Антоніо*, В'язничні зошити. Вибрані записи, друге видання, Київ: Вперед, 2017
https://shron1.chtyvo.org.ua/Antonio_Gramsci/Viaznychni_zoshyty_Vybrani_zapysy_vyd_2017.pdf?
6. *Гундорова, Тамара*, Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: статті та есеї, Київ: Грані-Т, 2013.
7. *Гундорова, Тамара, Матусяк, Агнешка* (ред.), Постколоніалізм. Генерації. Культура. Київ : Лаурис, 2014.
8. *Дебор, Гі*, Суспільство спектаклю, <https://ru.theanarchistlibrary.org/library/gi-debor-obschestvo-spektaklya.pdf>



9. Жижек, Славой, Мультикультуралізм, або логіка культури мультинаціонального капіталізму <https://provid.org/zizek/multykulturalizm-abo-logika-kultury-multynatsionalnogo-kapitalizmu-slavoj-zhyzhek/>
10. *Наливайко, Дмитро*, Очима заходу: Рецепція України в Західній Європі XI-XVIII ст., Київ: Основи, 1998 <http://litopys.org.ua/ochyma/ochrus.htm>
11. *Ніцше, Фрідріх*, По той бік добра і зла. Генеалогія моралі, Львів: Літопис, 2002.
12. *Пронкевич, Олександр (ред.)*, Літератор-інтелектуал у міграційних процесах: виклики для пам'яті та ідентичності: монографія, Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018.
13. *Пронкевич, Олександр*, Дон Кіхот»: роман – міф – товар, Київ: НаУКМА; Аграр Медіа Груп, 2012.
14. *Сайд, Едвард В.*, Орієнталізм, Київ: Основи, 2001. <http://edward-said.narod.ru/orientalism.htm>
15. *Сайд, Едвард*, Культура й імперіялізм, Київ: Критика, 2007. <http://edward-said.narod.ru/culture.htm>
16. *Співак, Гаятрі Чакраворті*, В інших світах. Есеї з питань культурної політики, Київ: Вид-дім «Всесвіт», 2006.
17. *Фукуяма, Френсіс*, Ідентичність. Потреба в гідності й політика скривдженості, Київ: Наш формат, 2020.
18. *Шелер, Макс*, Ресентимент в структурі моралей, Санкт-Петербург: Наука, 1999.
19. *Резанова, Зінаїда (ред)*, Ностальгія по советському, Томск: Изд-во Том. ун-та, 2011.
20. *Сміт, Ентоні Д.* Національна ідентичність, К.: Основи, 1994. https://royallib.com/book/smt_enton/natsonalna_dentichnst.html
21. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*, випуск 10 (2010) – спеціальний випуск, присвячений кітчу і літературі, кітчу і культурі.
22. *Юханнінсон, Карин*, История меланхолии. О страхе, скуке и печали в прежние времена и теперь, Москва: Новое литературное обозрение, 2016.
23. *HUTCHEON, LINDA*, From Page to Stage to Screen: The Age of Adaptation, Toronto: Department of English, Centre for Comparative Literature, Faculty of Arts and Science, University of Toronto, 2003.
24. *LaCapra, Domenick*, History and Memory after Auschwitz, Cornell: Cornell University Press, 1998.
25. *MAMBROL, NASTULLAH*, “Key Theories of Mikhail Bakhtin”, Literary Studies and Criticism, <https://literariness.org/2018/01/24/key-theories-of-mikhail-bakhtin/>
26. *MAMBROL, NASTULLAH*, Trauma Studies. Literary Theory and Criticism, <https://literariness.org/2018/12/19/trauma-studies/>
27. *Rewakowicz, Maria G*, Ukraine's Quest for Identity Embracing Cultural Hybridity in Literary Imagination, 1991–2011, Lanham, Boulder, New York, London: LEXINGTON BOOKS, 2018.
28. *Stam, Robert*, Literature Through Film Realism, Magic, and the Art of Adaptation, Wiley: Blackwell, 2004.
29. Tötösy de Zepetnek, Steven, “From Comparative Literature Today Toward Comparative Cultural Studies al Studies”, " CLCWeb: Comparative Literature and Culture 1.3 (1999), <https://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1041&context=clcweb>

Затверджено на засіданні кафедри української мови НаУКМА
31 серпня 2020 р. (протокол № 7)